

Waingertner, Przemysław

Symposium naukowe pt. "«Niepodległość» (1929-1939). Pismo, jego twórcy i środowisko"

Dzieje Najnowsze 38/1, 259-260

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ŻYCIE NAUKOWE

Symposium naukowe pt. „«Niepodległość» (1929-1939). Pismo, jego twórcy i środowisko"

8 listopada 2005 r. w Sali Senatu Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica (SWPW) w Płocku odbyło się sympozjum naukowe nt. „«Niepodległość» (1929-1939). Pismo, jego twórcy i środowisko". Zostało ono zorganizowane przez Katedrę Najnowszej Historii Politycznej SWPW i Katedrę Historii Polski Najnowszej Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ). W obradach wzięli udział historycy reprezentujący SWPW, UŁ, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk (IBL PAN), Warszawską Wyższą Szkołę Humanistyczną (WWSH) oraz Akademię Pedagogiczną im. Komisji Edukacji Narodowej (AP im. KEN). Sympozjum przewodniczyli Jego Magificencja Rektor SWPW prof. dr hab. Zbigniew Bogdan Grzełowski, Jego Magificencja Rektor AP im. KEN prof. dr hab. Michał Śliwa, kanclerz SWPW prof. dr hab. Paweł Kruszewski, dziekan Wydziału Politologii i Stosunków Międzynarodowych SWPW prof. dr hab. Danuta Walczak-Duraj oraz kierownik Katedry Historii Polski Najnowszej UŁ i Katedry Najnowszej Historii Polski SWPW prof. dr hab. Paweł Samuś.

Obrady otworzyło wystąpienie prof. dr hab. Jerzego Myślińskiego (IBL PAN, WWSH) pt. „«Niepodległość» (1929-1939) — pierwszy polski periodyk naukowy poświęcony dziejom najnowszym". Referent scharakteryzował w nim genezę pisma; cele, jakie postawili przed nim jego twórcy; ewolucję kształtu periodyku; tematykę publikowanych na jego łamach artykułów i różnorodnych materiałów źródłowych; postacie redaktorów, autorów i współpracowników, wreszcie miejsce, jakie zajmuje „Niepodległość" w dziejach polskiego czasopiśmiennictwa historycznego.

Kolejnym mówcą był prof. dr hab. Paweł Samuś (UŁ, SWPW), który wygłosił referat nt. „Instytut Badania Najnowszej Historii Polski (Instytut Józefa Piłsudskiego) — wydawca «Niepodległości»". Przedstawił w nim okoliczności powstania Instytutu; przekształcenia jakim podlegał; prowadzoną przezeń działalność naukową i popularyzującą wiedzę o najnowszych dziejach państwa polskiego; jego miejsce na mapie placówek naukowych w kraju w okresie dwudziestolecia międzywojennego, a także sylwetki twórców i kierujących pracami Instytutu, przede wszystkim Walerego Ślawka.

Następny głos zabrał prof. dr hab. Michał Śliwa (AP im. KEN). W wystąpieniu pt. „Leon Wasilewski — redaktor naczelny «Niepodległości»" zaprezentował on postać tego wybitnego polskiego działacza niepodległościowego, jednego z czołowych aktywistów i teoretyków, a także przywódców Polskiej Partii Socjalistycznej, bliskiego współpracownika J. Piłsudskiego, ale

zarazem erudyty i poliglota, z zamiłowania historyka, uznawanego również powszechnie za eksperta w kwestiach narodowościowych w Europie.

Z kolei dr Jacek Pietrzak (UŁ) przedstawił referat nt. „Tadeusz Szpotański, Wacław Lipiński i Józef Skrzypek. Portrety ludzi «Niepodległości»”. Ukazał w nim aktywność naukową i polityczną wymienionych postaci, które odegrały obok L. Wasilewskiego decydującą rolę w działalności organizacyjnej wydawniczej, związanej ze zbieraniem materiałów i publikowaniem kolejnych numerów „Niepodległości”, pełniąc odpowiedzialne funkcje redaktorów naczelnych i sekretarzy redakcji periodyku.

Następnie dr Przemysław Waingertner (UŁ) wygłosił referat pt. „Pomiędzy historiografią a polityką? Środowisko historyków «Niepodległości»”. Scharakteryzował w nim działalność naukową, zainteresowania badawcze i dorobek autorów, publikujących na łamach periodyku — m.in. L. Wasilewskiego, W. Lipińskiego, Władysława Poboga-Malinowskiego, Adama Próchnika, Adama Lewaka, Artura Śliwińskiego, Michała Sokolnickiego i Henryka Wereszycy - oraz tematykę artykułów, jakie zamieszczali w czasopiśmie.

Głos zabrał później Wiesław Koński (SWPW), który zaprezentował referat nt. „Dzieje socjalizmu polskiego na łamach «Niepodległości»”. W swym wystąpieniu omówił on publikacje, które ukazały się na łamach periodyku i dotyczyły szeroko pojętej problematyki historii polskich organizacji i partii socjalistycznych, ich działalności, programów, postaci czołowych działaczy i przywódców, a także roli odegranej przez nie w dziejach polskiego państwa i społeczeństwa.

Kolejnym referentem był dr Grzegorz Gołębiwski (SWPW). Jego wystąpienie pt. „Problematyka historii wojskowości na łamach «Niepodległości»” ukazywało istotny wątek, omawiany przez publikujących w czasopiśmie autorów — dzieje polskich organizacji zbrojnych i paramilitarnych na emigracji i na ziemiach polskich w okresie zaborów, polski czyn zbrojny w latach I wojny światowej oraz historię Wojska Polskiego w Drugiej Rzeczypospolitej i jego udział w walkach o granice odrodzonego państwa.

Przedstawiony został również tekst autorstwa prof. dr. hab. Rafała Habielskiego (IBL PAN) nt. „Powojenne dzieje «Niepodległości» i Instytutu Józefa Piłsudskiego”. Autor scharakteryzował w nim okoliczności odrodzenia periodyku po II wojnie światowej na emigracji, prezentowaną na jego łamach problematykę, a także genezę powstania i poczynania placówek, nawiązujących nazwą i działalnością naukowo-badawczą oraz popularyzatorską do istniejącego w Polsce międzywojennej Instytutu Józefa Piłsudskiego.

Uczestnicy dyskusji, którą przeprowadzono po wygłoszeniu referatów, zwrócili uwagę na istotną rolę, jaką odegrała „Niepodległość”, jej założyciele i publikujący na jej łamach autorzy w dziejach polskiej historiografii. Wyrazili także przekonanie o potrzebie wszechstronnych badań tej problematyki. Stwierdzili, iż teksty wygłoszone podczas sympozjum po opublikowaniu mogą stać się wartościowym podsumowaniem dotychczasowego stanu wiedzy o czasopiśmie i związanym z nim środowisku naukowym i politycznym.

Przemysław Waingertner
Łódź